

بررسی ارتباط سلامت معنوی با احساس تنهایی و وابستگی در سالمندان مقیم شهر کرج سال ۹۶

چکیده

زمینه و هدف:

یکی از مسایل تاثیر گذار بر کیفیت زندگی در سالمندان، وضعیت سلامتی و توجه به بعد معنوی سلامتی است. از آنجائی که اختلال در سلامت معنوی می تواند زمینه ساز بسیاری از اختلالات روانی مثل افسردگی، ناامیدی، احساس تنهایی و وابستگی گردد، توجه به معنویت و مذهب و ارتباط با خدا و در نهایت سلامت معنوی اقدامی بسیار کارآمد برای پیشگیری و درمان تعداد زیادی از اختلالات است. بررسی مطالعات نشان می دهد که تحقیقات اندکی در زمینه سالمندان و علی الخصوص سلامت معنوی و احساس تنهایی و وابستگی صورت گرفته است، لذا این مطالعه با هدف تعیین ارتباط سلامت معنوی با احساس تنهایی و وابستگی در سالمندان مقیم شهر کرج سال ۱۳۹۶ انجام شد.

مواد و روش‌ها:

مطالعه حاضر مقطعی از نوع توصیفی، همبستگی و روش نمونه گیری از نوع در دسترس بود. جامعه شامل پژوهش کلیه سالمندان مقیم شهر کرج که به طور سرپایی به موسسه خدمات درمانی البرز کرج مراجعه می کردند، بود. حجم نمونه به تعداد ۲۵۰ نفر محاسبه شد که با در نظر گرفتن احتمال عدم برگشت و یا پرکردن کامل پرسشنامه ۱۰٪ به تعداد ۲۷۵ نفر محاسبه گردید. ابزارهای این پژوهش پرسشنامه های سلامت معنوی پالوتزین و الیسون، احساس تنهایی راسل و فرگوسن، وابستگی به دیگران بودند. همچنین اطلاعات دموگرافیک شامل سن، جنس، وضعیت تاهل، اشتغال، درآمد، سطح تحصیلات نیز از نمونه های پژوهش جمع آوری شد. تجزیه و تحلیل آماری به وسیله نرم افزار SPSS ورژن ۲۳ انجام گرفت، داده ها بعد از جمع آوری با آزمونهای پارامتریک و غیر پارامتریک آماری (کای دو، اسپیرمن و پیرسون و...) آنالیز و تحلیل شدند.

یافته ها:

اغلب واحدهای پژوهشی (۷۱٪؛ ۱۹۷ نفر) را مردان تشکیل می دادند. بیشتر آنان متاهل (۹۳٪؛ ۲۵۷ نفر)، بازنشسته (۵۶٪؛ ۱۵۴ نفر) و از نظر تحصیلات زیر دیپلم (۸۲٪؛ ۲۲۶ نفر) بودند. میانگین و انحراف معیار سلامت معنوی و سطح احساس تنهایی واحدهای پژوهشی به ترتیب $9/64 \pm 99/41$ و $11/27 \pm 35/49$ بود. همه متغیرهای سلامت معنوی، وابستگی و خرده مقیاس های آن (اتکاء عاطفی به دیگران، فقدان اعتماد به خود و تایید خود مختاری) و احساس تنهایی از نظر آماری معنادار شد ($p=0/001$) و میزان سلامت معنوی سالمندان مقیم شهر کرج در سطح بالا، میزان وابستگی کل و ابعاد آن (اتکاء عاطفی به دیگران، فقدان اعتماد به خود، تایید خود مختاری) در بین سالمندان مقیم شهر کرج در سطح متوسط و احساس تنهایی در بین سالمندان مقیم شهر کرج در سطح پایینی گزارش شد. بین سطح سلامت معنوی و احساس تنهایی رابطه معنادار آماری بدست آمد ($p=0/001$)، اما بین سطح سلامت معنوی و وابستگی رابطه معناداری از نظر آماری وجود نداشت. بین متغیر سلامت معنوی و متغیرهای دموگرافیک (سن، جنسیت، تاهل، وضعیت شغلی) رابطه معنادار آماری بدست نیامد، اما بین سلامت معنوی و وضعیت تحصیلی رابطه معنادار آماری بدست آمد ($p=0/001$)، بین متغیر احساس تنهایی و متغیرهای دموگرافیک (سن) ($p=0/033$)، جنسیت ($p=0/021$)، تاهل ($p=0/033$)، وضعیت شغلی ($p=0/001$)، رابطه معنادار آماری بدست آمد، اما بین احساس تنهایی و وضعیت تحصیلات رابطه معنادار آماری وجود نداشت. بین متغیر وابستگی و متغیرهای دموگرافیک (جنسیت) ($p=0/001$)، تاهل ($p=0/021$)، وضعیت شغلی ($p=0/001$) و وضعیت تحصیلی ($p=0/001$) رابطه معنادار آماری بدست آمد، اما بین وابستگی و سن رابطه معنادار آماری بدست نیامد.

نتیجه گیری :

نتایج بدست آمده از پژوهش حاضر نشان داد سطوح سلامت معنوی، وابستگی و احساس تنهایی سالمندان از لحاظ آماری معنادار بوده ($p=0/001$) و سلامت معنوی در سطح بالا، وابستگی در سطح متوسط و احساس تنهایی در سطح پایین بوده است. بین سلامت معنوی و احساس تنهایی در بین سالمندان رابطه معنادار آماری وجود داشت ($p=0/001$). اما بین سلامت معنوی و وابستگی رابطه معنادار آماری وجود نداشت. همچنین بین متغیر سلامت معنوی و متغیرهای دموگرافیک سن، جنیست، تاهل، وضعیت شغلی در بین سالمندان لحاظ آماری معنادار وجود نداشت ولی بین وضعیت تحصیلات و سلامت معنوی از لحاظ آماری معنادار وجود داشت ($p=0/001$). بین میزان تنهایی و متغیرهای دموگرافیک (سن ($p=0/033$), جنیست ($p=0/021$), تاهل ($p=0/033$), وضعیت شغلی ($p=0/001$)) رابطه معنادار آماری بدست آمد، اما بین احساس تنهایی و وضعیت تحصیلات رابطه معنادار آماری وجود نداشت. بین متغیر میزان وابستگی و متغیرهای دموگرافیک (جنیست ($p=0/001$), تاهل ($p=0/021$), وضعیت شغلی ($p=0/001$)) و وضعیت تحصیلی ($p=0/001$) رابطه معنادار آماری بدست آمد، اما بین وابستگی و سن رابطه معنادار آماری بدست نیامد.

کلیدواژه ها: سلامت معنوی - احساس تنهایی - وابستگی - سالمندان